

Sorteringsrist i trålfisket etter kolmule og øyepål

AV BJØRNAR ISAKSEN, JOSTEIN SALTSKÅR OG ROBERT MISUND

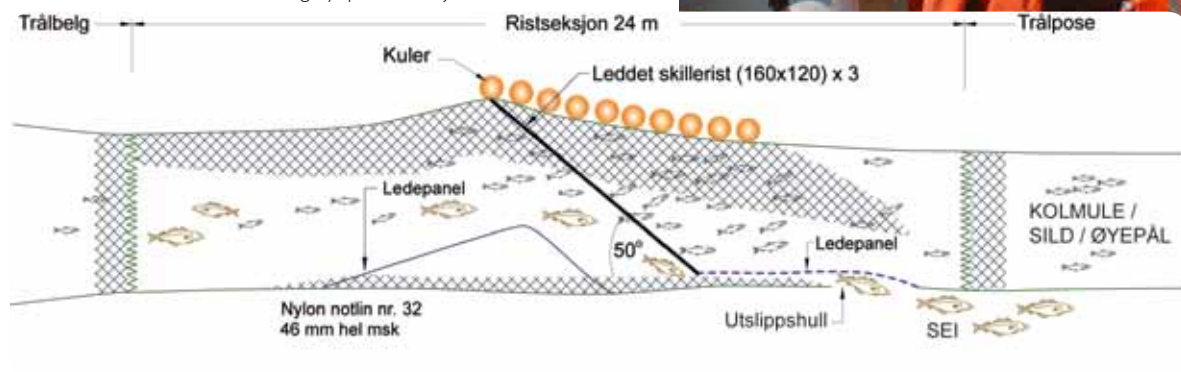
Pelagisk tråling etter kolmule, øyepål, sild og lodde har ofte hatt en relativ høy bifangst av konsumfisk, og da spesielt sei. Forsøk har vist at seleksjonsrist montert rett foran trålposen, vil kunne skille ut det aller meste av uønsket bifangst. I Nordsjøen ble mer enn 95 % av seien skilt ut, samtidig som tap av kolmule og øyepål var mindre enn 3 %.

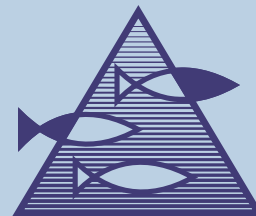
I 1999/2000 startet Havforskningsinstituttet og Fiskeridirektoratet et seleksjonsarbeid for å redusere bifangsten i store pelagiske tråler. Arbeidet var initiert av Fiskeridirektoratet, region Nordland, med bakgrunn i store bifangster av sei under trålfisket etter sild i Vestfjorden, Ofotfjorden og Tysfjord.

UTVIKLING AV RISTKONSEPT I STORE PELAGISKE TRÅLER

I utgangspunktet ble det gjort forsøk med et rekeristkonsept i sildefisket, men det viste seg at silda søkte aktivt oppover og mot utslippshullet på oversiden av forlengelsen. Dette førte til et stort tap av sild. Risten ble derfor snudd opp-ned med et utslippshull på undersiden som ble skjult. Selve ristflaten består av tre rister som er bendslet sammen, og montert med en helningsvinkel på ca. 50 grader (figur 1).

Figur 1: Illustrasjon av ristkonsept utviklet for bruk i trålfisket etter kolmule og øyepål i Nordsjøen.

HAVFORSKNINGSINSTITUTTET
INSTITUTE OF MARINE RESEARCH

Nordnesgaten 50
Postboks 1870 Nordnes
NO-5817 Bergen
Tlf.: 55 23 85 00
Faks: 55 23 85 31

www.imr.no

**HAVFORSKNINGSINSTITUTTET
AVDELING TROMSØ**

Sykehusveien 23
Postboks 6404
NO-9294 Tromsø
Tlf.: 55 23 85 00
Faks: 77 60 97 01

**HAVFORSKNINGSINSTITUTTET
FORSKNINGSSTASJONEN FLØDEVIGEN**

Nye Flødevigveien 20
NO-4817 His
Tlf.: 55 23 85 00
Faks: 37 05 90 01

**HAVFORSKNINGSINSTITUTTET
FORSKNINGSSTASJONEN AUSTEVOLL**

NO-5392 Storebø
Tlf.: 55 23 85 00
Faks: 56 18 22 22

**HAVFORSKNINGSINSTITUTTET
FORSKNINGSSTASJONEN MATRE**

NO-5984 Matredal
Tlf.: 55 23 85 00
Faks: 56 36 75 85

**AVDELING FOR SAMFUNNSKONTAKT
OG KOMMUNIKASJON**

Tlf.: 55 23 85 38
Faks: 55 23 85 55
E-post: informasjonen@imr.no

KONTAKTPERSONER

Isaksen Bjørnar
Faggruppe: Fangst
Tlf.: 55 23 68 06
E-post: bjoernar.isaksen@imr.no

Jostein Saltskår
Faggruppe: Fangst
Tlf.: 55 23 68 05
E-post: jostein.saltskaar@imr.no

Robert Misund.
Fiskeridirektoratet/Utviklingsseksjonen
Mob: 986 57 387
Robert.misund@fiskeridir.no

Sorteringsrist i trålfisket etter kolmule og øyepål

Foran risten er det montert et lite panel som løfter fisken opp fra underpanelet for å unngå tap av små fisk. Et panel under ristene leder fisken bak mot et utslippshull for sei ca. én meter bak nedre kant av bakerste rist. Ristene fungerer hovedsakelig ved passiv filtrering; små fisk går passivt gjennom risten, mens fisk som er breiere enn spilavstanden vil bli holdt tilbake og ledet ned og ut av trålen. Forsøkene viste at nesten all sei ble skilt ut fra fangstene og at sildetapet var 2 til 3 %.

Ristsystemet ble derfor anbefalt innført i trålfisket etter sild i kystnære områder midt på 2000-tallet. På samme tid innførte Færøyene og Island tilsvarende konsept i kolmulefisket i sine respektive økonomiske soner.

ATFERDSSTUDIER OG KONTROLLFORSØK

Trålene som ble benyttet i sildefisket i Norge var de samme som ble benyttet under fiske etter kolmule, og i 2007 startet forsøk med ristsystem i fisket med småmasket trål etter kolmule i Nordsjøen. Mens det ble benyttet 60 millimeters spilavstand i ristsystemene for sild, ble det antatt at seien i Nordsjøen var noe mindre, og

spilavstanden ble her satt til 40 millimeter. Under forsøkene i Nordsjøen har undervanns videoutstyr vært et viktig redskap for å justere og optimalisere ristsystemets funksjon. Små fisk som kolmule, og i særdeleshet øyepål, synes å ha liten retningsbestemt svømmeaktivitet og kommer bakover i nærmest tilfeldig retning. Bare kolmule forsøker i en viss grad å unngå rista. Sei som fanges i dette fisket er stort sett større enn 45 cm, og vil stoppe opp foran ristene før den blir ledet ned og inn i ledekanalen under ristene.

TETT SAMARBEID

Ristsystemets sorteringsevne er i tillegg blitt nøye dokumentert ved hjelp av kontrollposer montert over utslippshullet. Disse forsøkene har gitt kvantitative resultater med hensyn til utsortering av konsumfisk og tap av målartene kolmule og øyepål. Ristsystemet er i dag innført i trålfisket etter kolmule og øyepål i norsk sone i Nordsjøen. Forsøkene med å redusere bifangst i fisket etter kolmule og øyepål i Nordsjøen har vært gjennomført i tett samarbeid mellom forskere, forvaltere, redskapsprodusenter samt fiskere og deres interesseorganisasjoner.

